

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 09 0 K 021547 19 Kž 13
Sarajevo, 13.02.2020. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Neradin Emira kao predsjednika vijeća, Dodik mr Božidarke i Čorlija Dragana kao članova vijeća, uz sudjelovanje Šeta Mevlide kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženih A.E., zbog krivičnog djela Organizirani kriminal iz člana 342. stav 3. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine i optuženih H.Š., Š.H., A.A., S.A., A.I. i Š.J. zbog krivičnog djela Organizirani kriminal iz člana 342. stav 2. u vezi sa krivičnim djelima Zloupotreba položaja ili ovlasti iz člana 383. stav 3. u vezi stava 1., Pranje novca iz člana 272. stav 2. u vezi stava 1., Porezna utaja iz člana 273. stav 3. u vezi stava 1., Krivotvorenje službene isprave iz člana 389. stav 1. i 2. i Sklapanje štetnog ugovora iz člana 252. stav 2. u vezi stava 1. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, sve u vezi sa članom 31. i 55. istog zakona, odlučujući o žalbi punomoćnice povezane osobe A.V., izjavljenoj protiv rješenja Kantonalnog suda u Sarajevu broj 09 0 K 021547 19 Kv 41 od 14.08.2019. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 13.02.2020. godine, donio je sljedeće

R J E Š E N J E

Žalba punomoćnice povezane osobe A.V. djelimično se uvažava i ukida rješenje Kantonalnog suda u Sarajevu broj 09 0 K 021547 19 Kv 41 od 14.08.2019.godine, pa se predmet vraća prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje.

O B R A Z L O Ž E N J E

Rješenjem Kantonalnog suda u Sarajevu broj 09 0 K 021547 19 Kv 41 od 14.08.2019. godine donesenim u toku krivičnog postupka koji se vodi protiv optuženih A.E., zbog krivičnog djela Organizirani kriminal iz člana 342. stav 3. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine (KZ FBiH) i optuženih H.Š., Š.H., A.A., S.A., A.I. i Š.J. zbog krivičnog djela Organizirani kriminal iz člana 342. stav 2. u vezi sa krivičnim djelima Zloupotreba položaja ili ovlasti iz člana 383. stav 3. u vezi stava 1., Pranje novca iz člana 272. stav 2. u vezi stava 1., Porezna utaja iz člana 273. stav 3. u vezi stava 1., Krivotvorenje službene isprave iz člana 389. stav 1. i 2. i Sklapanje štetnog ugovora iz člana 252. stav 2. u vezi stava 1. KZ FBiH, sve u vezi sa članom 31. i 55. istog zakona, odbaćen je kao nedopušten prijedlog tužitelja broj T09 0 KTPO 0047741 13 od 06.07.2017. godine za donošenje mjere osiguranja u odnosu na optužene A.E. i A.A., dok su u odnosu na povezanu osobu A.V. određene privremene mjere osiguranja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom iz člana 17. stav 2. tač. a) i d) Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom (u daljem tekstu ZONSIKD), tako da se u tački 1. tog rješenja određuje mjera zabrane otuđenja i opterećenja nekretnine ili stvarnih prava upisanih na nekretnini, stambenom objektu sa garažom i dvorištem u S. u ulici ..., površine 6a i 02m, upisan u ZK ul. br. 6. Općinskog suda u Sarajevu, Zemljišno knjižni

ured, čiji je vlasnik A. (E.) V.. Istim rješenjem je u tački 2. određeno da Federalna agencija za upravljanje oduzetom imovinom stupi u obligacioni odnos kao zakupodavac sa trenutnim zakupcem ili svakim drugim budućim zakupcem, odnosno da preuzme obaveze iz člana 3. i 4. Ugovora od 08.07.2013. godine između A.V. i Ambasade Š.u B.H. o zakupu namještene kuće u ulici ..., S. BH, koji Ugovor je sa ZK izvatkom broj: 065-0-NAR-13-... zaprimljen u Poreznu ispostavu dana 17.10.2013. godine, uz mjesečnu najamninu od 11.000,00 KM, tj. ostvarenu dobit po osnovu najamnine za iznajmljenu kuću u iznosu od 11.000,00 KM za svaki mjesec trajanja Ugovora primi na svoj račun. U tački 3. pobijanog rješenja je određeno da se ovlašćuje Federalna agencija za upravljanje oduzetom imovinom za zaključivanje Ugovora o zakupu sa drugim zakupcima ukoliko se ukaže potreba za istim uz naplatu zakupnine koja će se plaćati na račun Agencije, a u svrhu osiguranja potraživanja FBiH. Tačkom 4. istog rješenja je naloženo Poreznoj upravi FBiH, Središnji ured, da izvrši upis mjera osiguranja navedenih u ovom rješenju, budući da je predmetna nekretnina predmet zakupa temeljem Ugovora o zakupu od 08.07.2013. godine zaključenog između optuženog A.V. i Ambasade Š. u Bosni i Hercegovini o zakupu namještene kuće u ulici ..., S. BiH po kojim ostvareni prihodi podliježu poreznim obavezama. U tački 5. rješenja je određeno da će privremenu mjeru zabrane otuđenja i opterećenja nekretnine ili stvarnih prava upisanih na nekretnini uz zabilježbu zabrane u zemljišnim knjigama na nekretnini, te oduzimanje nekretnine i njeno povjeravanje na čuvanje i upravljanje Agenciji za upravljanje oduzetom imovinom provesti Općinski sud u Sarajevu, Zemljišno-knjižno odjeljenje, odmah po dostavljanju rješenja, dok je u tački 6. određeno da će privremenu mjeru oduzimanja predmetne nekretnine, uz asistenciju Sudske policije FBiH, Odjeljenje sudske policije Kantona Sarajevo i njeno povjeravanje na čuvanje i upravljanje izvršiti Agencija za upravljanje oduzetom imovinom, te će u skladu sa Zakonom o oduzimanju nezakonito stečene imovine, pravilnicima i svojim internim aktima čuvati i upravljati predmetnom privremeno oduzetom nekretninom te stupiti u obligacioni odnos sa zakupcem, budući da je nekretnina predmetom zakupnog odnosa, odmah po dostavljanju rješenja. Prema tom rješenju navedene privremene mjere osiguranja će trajati do 15.08.2021. godine ili do druge odluke suda.

Protiv tog rješenja žalbu je izjavila punomoćnica povezane osobe A.V., advokat Nožica Senka iz Sarajeva (u daljem tekstu: punomoćnica), zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, zatim, kako navodi, zbog povrede materijalnog propisa i zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, s prijedlogom da se žalba uvaži i pobijano rješenje preinači tako da sud odbije kao neosnovan prijedlog Kantonalnog tužiteljstva Kantona Sarajevo broj T09 0 KTPO 0047741 13 od 06.07.2017. godine, te da naloži brisanje iz zemljišnih knjiga upisanih privremenih mjera osiguranja na predmetnoj nekretnini ili da se pobijano rješenje ukine i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje. Uz žalbu je priložena i potvrda Federalne agencije za upravljanje oduzetom imovinom broj 02-11-393-47/2017 od 27.09.2018. godine.

Federalna tužiteljica je u podnesku broj T09 0 KTOŽ 0047741 19 7 od 27.11.2019. godine predložila da se predmetna žalba odbije kao neosnovana.

Ovaj sud je ispitao pobijano rješenje u granicama žalbenih navoda i po službenoj dužnosti, u smislu odredbe člana 321. u vezi sa članom 338. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine (ZKP FBiH), pa je odlučio kao u izreci iz sljedećih razloga:

Osporavajući pobijano rješenje zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH u vezi sa članom 6. stav 1. i 2. ZKP FBiH, punomoćnica žalbom ukazuje da je A.V. kao povezanoj osobi uskraćeno pravo na korištenje privatne imovine, bez ikakve mogućnosti da učestvuje u ovom postupku, jer mu nije dostavljen prijedlog tužiteljstva, niti je imao uvid u činjenice i dokaze kojima je taj prijedlog potkrijepljen, pa o njima nije mogao ni da se izjasni. Dalje navodi da je tužiteljstvo dostavljalo sudu dokaze koji nisu dostavljani obrani niti uz prijedlog za donošenje pobijanog rješenja, niti su isti mogli biti dostavljeni uz optužnicu protiv A.E. i drugih, jer su isti dostavljeni nakon 03.06.2015. godine, odnosno, nakon podizanja optužnice. To argumentira navodom da iz dokaza na stranicama 7. i 8. pobijanog rješenja proističe da je sud zasnovao svoju odluku na većini dokaza koji su sačinjeni 2016. i 2017. godine, pa da iz toga nedvojbeno proističe da žalitelj kao navodno povezana osoba nije imao mogućnost da se izjasni o dokazima na kojima se zasniva pobijano rješenje.

Navedeni žalbeni prigovori nisu osnovani.

Ovaj sud prije svega podsjeća da se u konkretnom slučaju radi o postupku osiguranja oduzimanja imovinske koristi, koji se provodi u skladu sa odredbama ZONSIKD. Taj zakon je *lex specialis* u odnosu na druge zakone, pa i u odnosu na ZKP FBiH, što jasno proizlazi iz odredbe člana 1. stav 3. tog Zakona. Nadalje, u članu 16. stav 2. ZONSIKD je propisano da se osiguranje iz stava 1. te odredbe (kojom se regulira postupak osiguranja privremenom mjerom) može odrediti i prije nego što je osumnjičenom, optuženom ili povezanom licu omogućeno da se izjasni o prijedlogu tužitelja za određivanje mjera osiguranja. Dakle, ova zakonska odredba sudu omogućava donošenje rješenja i prije nego što je optuženom, odnosno povezanoj osobi omogućeno da se izjasni o podnesenom prijedlogu, a shodno tome, i o činjenicama i dokazima na kojima je taj prijedlog zasnovan. Pored toga, navedeni zakon, optuženom i povezanoj osobi osigurava mogućnost zaštite njihovih prava u ovom postupku izjavljivanjem žalbe na rješenje, u skladu sa članom 17. stav 6. ZONSIKD, pa je dakle povezana osoba, A.V., izjavljivanjem žalbe na pobijano rješenje posredstvom punomoćnice, iskoristio tu svoju zakonsku mogućnost. S obzirom na navedeno, ne mogu se prihvatiti osnovanim navodi u žalbi da su povrijeđena njegova prava, jer mu nije dostavljen prijedlog tužitelja i dokazi na kojima se isti zasniva, i time da mu nije pružena mogućnost da se o istima izjasni. Kako je dakle postupanje prvostepenog suda utemeljeno u odredbi člana 16. stav 2. ZONSIKD onda donošenjem pobijanog rješenja optuženom nisu povrijeđena prava na koja se ukazuje žalbom, niti je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka, pri čemu valja imati u vidu da se u konkretnom slučaju radi o postupku osiguranja oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom koji nema karakter odlučivanja o krivičnoj optužbi u smislu člana 6. stav 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama (EKLJP). Slijedom toga, na pravilnost pobijanog rješenja nisu od utjecaja ni žalbeni navodi da je sud zasnovao svoju odluku na većini dokaza koji su sačinjeni 2016. i 2017. godine o kojima žalitelj nije imao mogućnost da se izjasni. Također, kako se u nastavku žalbe osporavaju i dokazi na kojima je zasnovano pobijano rješenje, slijedi da je A.V. kao povezana osoba iskoristio zakonsku mogućnost da se u smislu člana 17. stav 6. ZONSIKD izjasni o prijedlogu tužitelja i dokazima na kojima je isti utemeljen, pa ne stoje žalbeni navodi da mu je to pravo uskraćeno, a žalbom punomoćnice se ne ukazuje da joj je onemogućen uvid u spis predmeta.

Dalje se žalbom punomoćnice ukazuje na bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka i) ZKP FBiH, i s tim u vezi navodi da je pobijano rješenje u odnosu na A.V. kao povezanu osobu zasnovano na nalazu i mišljenju vještaka financijske struke Dujković Borislava od 30.11.2015. godine koji nalaz je dat u istrazi protiv optuženog A.E. i drugih, pa kako taj vještak nije svjedočio u krivičnom postupku i nije položio zakletvu, niti je obrana imala mogućnost da u unakrsnom ispitivanju osporava taj nalaz, onda se, po stavu žalbe, radi o dokazu na kojem se ne može zasnovati sudska odluka, a to posebno iz razloga što se vještak izjašnjavao na okolnosti koje se ne stavljaju na teret optuženima u ovom krivičnom predmetu.

Ni ovaj žalbeni prigovor nije osnovan.

Ovaj sud najprije podsjeća da pobijano rješenje nije doneseno u kontradiktornom postupku na glavnom pretresu, nego se radi o rješenju kojim je odlučeno na osnovu relevantnih odredbi ZONSIKD, po prijedlogu tužiteljstva i koje se temelji i na dokazima pribavljenim u fazi istrage, uključujući i nalaz i mišljenje pomenutog vještaka financijske struke, što se ne osporava ni žalbom. Stoga žalbeni prigovor da je nalaz i mišljenje vještaka nezakonit dokaz zbog toga što vještak Dujković Borislav nije položio zakletvu, odnosno što nije unakrsno ispitan, ne dovodi u pitanje zakonitost tog dokaza, dok se žalbom ne tvrdi da je vještak, u pogledu obima vještačenja, izašao iz okvira naredbe za vještačenje. Stoga nije prihvatljiv žalbeni navod da je pobijanim rješenjem učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka i) ZKP FBiH.

Osporavajući prvostepeno rješenje zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. ZKP FBiH u vezi sa odredbama člana 87. ZKP FBiH, a u vezi sa odredbama iz glave XII KZ FBiH, kao i u vezi sa članom 413. stav 2., članom 6. stav 3. i stav 2. ZKP FBiH, punomoćnica žalbom ukazuje da se iz pobijanog rješenja vidi da je pravni osnov za njegovo donošenje odredba člana 87. stav 1. ZKP FBiH, a ta odredba se odnosi na imovinu koja se ima oduzeti po odredbama KZ FBiH, dok se prema odredbama iz glave XII KZ FBiH mora raditi o imovini koja je pribavljena krivičnim djelom, ali da se, prema stavu iz žalbe, iz pobijanog rješenja ne može zaključiti da je ova činjenica utvrđena.

Međutim, iako je u preambuli pobijanog rješenja, između ostalog navedena i odredba člana 87. ZKP FBiH, iz izreke pobijanog rješenja jasno slijedi da je njome odlučeno o prijedlogu tužitelja za određivanje privremene mjere osiguranja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom iz člana 17. stav 2. tač. a) i d) ZONSIKD, te je i obrazloženje rješenja u skladu sa takvom izrekom, pa je dakle osnov za donošenje pobijanog rješenja ta odredba, a ne odredba člana 87. ZKP FBiH kako to žalba smatra, pa je bespredmetan žalbeni prigovor kojim se ukazuje na pogrešnu primjenu te odredbe u vezi sa odredbama iz glave XII KZ FBiH. Kada su u pitanju ostale odredbe procesnog zakona na koje žalba ukazuje (član 413. stav 2., član 6. stav 3. i stav 2. ZKP FBiH), punomoćnica u žalbi ne navodi da li je prvostepeni sud i zašto trebao primijeniti te odredbe pa ih nije primijenio ili ih je nepravilno primijenio, pa da je to bilo ili moglo biti od utjecaja na zakonito i pravilno donošenje pobijanog rješenja, pa se usljed paušalnosti takvi žalbeni prigovori ne mogu ni ispitati.

Nasuprot tome, osnovano se žalbom punomoćnice ukazuje da se prvostepeni sud nije očitovao o dokazima koje je A.V., kao povezana osoba, u toku ovog postupka priložio,

osporavajući zaključak prvostepenog suda da on ima svojstvo povezane osobe u smislu člana 4. stav 1. tačka d) ZONSIKD, čime je, i po ocjeni ovog suda učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH. Ujedno, osnovano se žalbom ukazuje i to da, u vezi sa navedenim, prvostepeni sud nije u cijelosti postupio po uputi ovog suda iz rješenja broj 09 0 K 021547 17 Kž 9 od 07.03.2018. godine, pa je onda pobijanim rješenjem učinjena i bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. u vezi sa članom 331a. stav 4. ZKP FBiH, što je moglo biti od utjecaja na zakonito i pravilno odlučivanje, jer nisu otklonjeni nedostaci koji su se odnosili na utvrđivanje svojstva povezane osobe.

Naime, A.V. je u ovom postupku, nastojeći opovrgnuti zaključak prvostepenog suda da je on povezana osoba u smislu člana 4. stav 1. tačka d) ZONSIKD, a koji zaključak je zasnovan na nalazu i mišljenju vještaka financijske struke Dujković Borislava od 30.11.2015. godine, u spis suda priložio dokaze s ciljem dokazivanja načina na koji je stekao predmetnu nekretninu i time opovrgavanja stava prvostepenog suda da je on povezana osoba. S tim u vezi ovaj sud je u svom rješenju broj 09 0 K 021547 17 Kž 9 od 07.03.2018. godine, između ostalog, utvrdio da je prvostepeni sud bio u obavezi da cijeni i dokaze koje je A.V. putem punomoćnice uložio u spis kako bi mogao izvesti pravilan i zakonit zaključak u smislu odredbe člana 4. stav 1. tačka d) Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom, imajući pri tom u vidu i ostale relevantne odredbe ovog Zakona. Međutim, prvostepeni sud u pobijanom rješenju tu povredu nije otklonio, jer se ponovo nije izjasnio da li su i od kakvog su značaja dokazi koji su uloženi od strane punomoćnice A.V. u odnosu na način na koji je sud utvrdio njegovo svojstvo povezane osobe.

Iz navedenih razloga ovaj sud je, na osnovu člana 337. stav 3. ZKP FBiH, donio rješenje kojim je djelimično uvažio žalbu punomoćnice povezane osobe A.V., ukinuo pobijano rješenje i predmet vratio prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje.

Kako je prvostepeno rješenje ukinuto zbog navedenih bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, ovaj sud nije bio u prilici da ispituje osnovanost žalbenih navoda punomoćnice koji se odnose na žalbene osnove pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i kako je to navedeno u žalbi, povrede materijalnog propisa.

Prilikom ponovnog odlučivanja prvostepeni sud će otkloniti učinjene bitne povrede odredaba krivičnog postupka na koje je ukazano ovim rješenjem, pa će, nakon savjesne i brižljive ocjene svih relevantnih okolnosti, moći donijeti pravilnu i na zakonu zasnovanu odluku, što podrazumijeva i tačno određenje privremenih mjera osiguranja u smislu člana 17. stav 2. tačka a) ZONSIKD u odnosu na A.V. kao povezanu osobu, u slučaju da u ponovljenom postupku te mjere budu određene.

Zapisničar
Šeta Mevlida,s.r.

Predsjednik vijeća
Neradin Emir,s.r.

